

Kalászosokról és repcéről a szegedi Gabonakutatóban

SZERZŐ: PRINCZINGER G.

Idén sem maradt el a június első napjaiban szokásos szegedi búzabemutató, amelyen most is több száz érdeklődő volt kíváncsi a gabonapiaci kilátásokról, a kalászos- és repcefajtákról szóló előadásokra, valamint a fajtákat bemutató parcellák látványára. Emellett természetesen jó alkalom nyílt a találkozásra, a tapasztalatok kicserélésére, a gazdálkodás kisebb és nagyobb dolgainak megvitatására.

Bóna Lajos igazgató köszöntője után néhány adattal bemutatta a jelenlévőknek a 93 évvel ezelőtt alapított, s ma Gabonakutató Nonprofit Kft. néven működő intézetet.

A száz százalékban állami tulajdonú, de nem állami finanszírozású intézet normatív állami támogatást nem kap, a társaság teljes mértékben piaci bevételeiből tartja fenn magát. Ennek legnagyobb része a vetőmag-értékesítésből származik, amit esetenként különböző pályázatokon elnyert források egészítenek ki.

Az intézet dolgozói létszáma jelenleg 222 fő, közülük 45 fő diplomás (a kutatói és mérnöki gárda). 1 800 hektár földterületet művelnek, amelynek legnagyobb része Kiszomboron, kisebb része Szeged térségében és a Nyugat-Dunántúlon, Táplánszentke-

Bóna Lajos igazgató: – Napjainkban 128 minősített fajtával állunk a hazai növénytermesztés rendelkezésére

reszten található. A terület 90%-ban a vetőmagtermesztést szolgálja, s ami nagyon fontos, hogy ebből 1150 ha öntözött. A 20 ezer tonnás évi kapacitású vetőmagüzem termeléséből a kalászosok feldolgozása 7 ezer, a

szójaé 2 ezer tonnát tesz ki, a többi a kukorica és a bér munkában végzett egyéb feldolgozás köti le.

A nemesítői munkára jellemző, hogy jelenleg 22 növényfajban folytatnak nemesítési programokat, illetve állítanak elő fajtákat, ennek eredményeként napjainkban 128 minősített fajtával állnak a hazai növénytermesztés rendelkezésére (ezek közel felét külföldön is termesztik).

Az előadó szólt a GK egyediségéről: ez az egyetlen olyan agrárintézmény ma hazánkban, amelyben a kutatás, a fejlesztés, az innováció és a marketing egységet képez. Az itt folyó szellemi tevékenység végeredménye a fajta és annak piacra kerülő vetőmagja, amit hozzáadott értékkel kínálnak a vevőknek, a termesztoőknek. Ez utóbbit az ajánlott termesztéstechnológia jelenti, ami

gyakran egyéb speciális ajánlásokkal is kiegészül. Kereskedelmi munkájukat a rugalmasság és a partnerség elve jellemzi, s mindez a Kárpát-medencében folyamatosan épülő kereskedelmi hálózatuk révén realizálódik. Legújabb, immár 12. bázisukat a Bánátban, Temesvár körzetében szervezik.

Néhány példát említett a közelmúlt éveinek innovációira is. Így például szójában a *Pannónia kincse* fajtára hivatkozott, amely a legkeresettebb fajta, s amelynek vetőmagját a legkorszerűbb eljárás szerinti mikrobiológiai oltással kezelik. Kukoricában a szuperkorai hibrideket említette, amelyek – rövid tenyészidejük révén – főként a kedvezőtlen klímájú országokban nyerhetnek teret, növelve ezzel a hazai exportesélyeket.

A kalászosok közül a búza és a tritikálé érdemel kiemelés: mindkettőben piacvezetők hazánkban. Az itthon legnagyobb területen termesztett *GK Csillag* őszi búza és a termésrekorder *GK Szemes* tritikálé az elmúlt években igen jó hírnevet szerzett az intézetnek. A régi értékeket megtartva módosul az intézet nemesítési filozófiája: a kiváló, magas minőséget képviselő fajták mellett a jövőben a bőtermő búzafajták előállítására is nagyobb figyelmet fordítanak.

A világgiazi trendek

A világgiazi trendekről és a terményiapi aktualitásokról szóló előadásában **Potori Norbert**, az Agrárgazdasági Kutatóintézet kutatói igazgatója.

Bevezetőjéből megtudtuk, hogy a világ globális gabonatermelése a 2015/16. gazdasági évben 734 millió tonna összterméssel rekordot ért el, s ugyanígy az évek óta emelkedő zárókészletek is (243 millió t). S bár a prognózisok most a termelés némi csökkenését jelzik, de a készletek tovább növekednek, így a piaci árak emelkedése sem várható.

A kukoricatermelés 1 milliárd tonnát meghaladó termékkel a 2014/15. gazdasági évben elérte eddigi csúcst, a következő szezonban kissé visszaesett, de a 2016/17. évi ciklusra ismét több mint 1 milliárd t várható. A készletek pár év óta stabilan 208 millió tonna körül alakulnak, mindezek alapján áremelkedés itt sem várható.

Idén is telt ház volt a tárolóból átalakult nagyelőadóban

Potori Norbert: a gabonafélék világgiazi helyzetét a globális termelésen kívül számos egyéb tényező is befolyásolja

Áttekintve a jelenlegi terméskilátásokat, a világ legnagyobb búzatermelő régiójában, az EU-ban kis csökkenés várható (156 millió t), de kevesebb termést várnak Kínában, az USA-ban, Ukrajnában és Törökországban is. Ezzel szemben több termésre számít India, Oroszország Kanada, Ausztrália, Pakisztán és Argentína.

A gabonafélék világgiazi helyzetét nemcsak a globális termelés és az átmenő készletek mennyisége, hanem az exportőrök világgiazi helyzetének változása, az egyes országok valutáinak egymáshoz viszonyított árfolyamváltozása is befolyásolja. A kőolaj árának világgiazi erős csökkenése nyomán például leértékelődött az orosz rubel, ami általában kedvezően hatott az árukivitel növelésére, így például a búza és kukorica exportjára. Más okokból, de a fizetőeszközök leértékelődése nyomán kedvező kiviteli helyzet vezetett az ukrán és az argentin gabona növekvő exportjához is.

Az EU búzapiacának idei kilátásait tekintve némi termés-csökkenés (146

millió t) várható. A felhasználásban a takarmány célú igények növekednek; míg az átmenő készletek elsősorban Franciaországban és az Egyesült Királyságban nőnek.

A világ kukoricatermesztésére térve az előadó elmondta, hogy az idén a vetésterület az USA-ban 6%-kal, Ukrajnában 10%-kal, Oroszországban pedig 13%-kal növekszik. A jelentős kukoricatermelő Braziliában a vetésterület ugyan nem változott (15 millió ha), de az ország termelése mégis hatással van a világgiazi piacra. Ennek oka, hogy a most betakarításra kerülő őszi kukorica termése csökkent (az El Niño jelenség hatására), ugyanakkor a valuta leértékelése nyomán megnőtt a kivitel, s az állattartók takarmányhiánnyal küzdenek. A hiányt a szomszédos Argentínából próbálják pótolni, egyelőre nem sok sikerrel. S mivel a Fekete-tengeri és a mediterrán térség sem rendelkezik árualap-pal, lehet, hogy a máskor fő importőrnek tekintett EU most exportőrré fog előlépni...?

Tovább árnyalja a képet Kínának mint a világ második legnagyobb kukoricatermelő államának döntése, amely szerint 2016 októberétől az országban megszűnik a kukorica belpiaci felvásárlása. Ez azért jelentős változás, mert Kínában a belpiaci ár eddig a világgiaziacnál 30-50%-kal magasabb volt, s ennek nyomán Kína évről évre 100 millió tonna körüli kukoricakészlettel zárta a gazdasági évet. Ha most elkezdődik a készletek felszámolása, értékesítése és a belpiaci védettség is megszűnik, ez jelentős hatással lesz a kínai és a nemzetközi gabonapiacra is.

A termelők várhatóan a szójabab termesztésére váltanak, ugyanis Kína

a világ legnagyobb szójaimportőre! Ilyen körülmények között nem várható a kukoricaárak emelkedése.

Mi a helyzet az EU kukoricatermesztésében? A vetésterület kismértékben csökkent, de az átlaghozam a májusi becslések szerint kb. 6%-kal fog nőni. A folyó gazdasági évben a takarmány célú felhasználás jelentősen, kb. 9 millió tonnával csökkent, aminek több oka is van, mindeneke-lőtt a búza/kukorica árárányok alakulása. Csökkent a bioüzemanyag célú feldolgozás is (kőolajárak csökkenésének hatása!), míg az EU nettó importja lényegesen nőtt. Ennek legnagyobb részét, 6,5 millió tonnát az EU vezető sertéstartó országa, Spanyolország vásárolja (amely egyben a világ ötödik legnagyobb kukoricaimportőre), elsősorban a mediterrán térségből és a Fekete-tenger mellékéről, olcsó vízi úton szállítva. Az átmenő készletek a kukoricában sem csökkennek, így az árak emelkedése sem várható.

Végül, a repcéről is szólva elhangzott, hogy az EU-ban várhatóan csökken a vetésterülete, s ugyanez jellemző Kanadában is, így a világpiaci repceárak emelkednek. Az EU minden bizonnyal importra szorul majd a belpiaci igények kielégítésére.

Kalászosok itthon és Szegeden

A hazai őszi kalászos helyzetképéről **Virágné Pintér Gabriella** adott rövid ismertetést.

Előbb a főbb kalászosok 2015. évi és az ideji területi és termésadatait mutatta be (1. táblázat). Az őszi búza vetésterülete kismértékben csökkent, az őszi árpaé 20 ezer hektárral nőtt, míg tritikáléből szintén kevesebbet vetettek.

Az ideji terméskilátások a rendezvény idején, június 2-án országosan vegyes képet mutatnak, így jóslásokba bocsátkozni merészség lenne. Bemutatta az intézet fő érdekeltégi területét képező alföldi megyék: Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok

A mennyiségi igények kielégítésére a rendkívül bőtermő GK Szilárd alkalmas

termelési adatait is. Ezekből kiderült, hogy a vetésterületet tekintve őszi búzából Jász-Nagykun-Szolnok (109 ezer ha), őszi árpából (30 ezer ha) és tritikáléből (22 ezer ha) pedig Bács-Kiskun megye vezet. A termésátlagok búza és árpa esetében nem különböztek jelentősen az öt megyében; a tritikále termésadatai azonban már jóval nagyobb szórást (3,7-5,6 t/ha) mutattak, jelezvén, hogy ezt a növényt igen gyakran a gyengébb minőségű, homokos területekre vetik.

Az előadó szélesebb kitekintésben, európai adatokkal egybevetve is szólt a hazai búzatermesztés teljesítményéről, amikor a búza termésátlagainak 1961 és 2013 között mért külföldi és hazai alakulásáról mutatott tanulságos adatokat a FAO statisztikájából.

A nyolcvanas években a hazai termésátlagok egy szinten álltak a német és francia termésátlaggal (5 tonna körül), majd 1990 után a hazai termésátlagok stagnáltak, sőt visszaestek, legfeljebb 4 t/ha körül alakultak, miközben Németországban 8 t/ha, Franciaországban 7,3 t/ha-nál tartanak.

Hasonló képet mutatnak az évi átlagos termésvnövekedés számadatai is: 1961 és 1990 között Németországban évi 118 kg/év, Franciaországban 143 kg/év, Magyarországon 109 kg/év volt a növekedés. Bár 1991-től a növekedés Nyugat-Európában is lassult, de 1991 és 2014 között hazánkban – a rendszerváltással együtt járó változások hatására – megszűnt a

növekedés, és még mindig mínusz 20 kg-mal jelzett csökkenés jellemző! Mindennek háttérében a 20% körüli lecsökkent vetőmag-felújítási arány (a fémzárolt vetőmag használata), az alacsony szintű tápanyag-utánpótlás, a nem kellően tudatos fajtaválasztás és sok agrotechnikai hiányosság áll. Emlékeztetett arra, hogy a maximális termés és a kiemelkedő minőség alapfeltétele a jó minőségű, fémzárolt vetőmag és a termőhelyre adaptált korszerű agrotechnika.

A következőkben az átalakuló piacra és az eltérő termelői igényekre térve ismertette a GK búza fajtaajánlatát. Mint mondta, ma a termelők 35-40%-a termelési célként a termésmennyiséget állítja az első helyre; ennél jóval kisebb körben a minőség, sőt a prémium minőség élvez prioritást, mondván, hogy a kisebb mennyiséget a felár kompenzálja; míg a termelők nagy csoportját azok képezik, akik úgymond, 'általában' búzát termesztenek.

Az intézet – a széles fajtasortiment alapján – mindhárom termelői kör igényeit szeretné kielégíteni. A mennyiségi igények kielégítésére a rendkívül bőtermő GK Szilárd alkalmas, amely megfelelő agrotechnika mellett 9-10 tonnás termésre képes. A minőségi búzát termelők részére a javító minőségű GK Békés, a GK Ígéret és a GK Futár jelenthet biztos megoldást. Azok a termelők, akiknek fontos a nagy termés, de 'csúcstechnológiákra' nem tudnak áldozni, a GK Körös mellett döntve választanak jól.

A termesztoek egy jelentős részé nem kiváló termesztési körülmények között, vagy szerényebb technológiai színvonalon kénytelen gazdálkodni, nekik a jól ismert GK Petur, GK Berény és a GK Kalász fajtát javasolta a kínálatból. De itt említette a GK Pílist is,

1. táblázat. őszi kalászos helyzetkép

Növényfaj	2015			2016
	összes terület (ha)	termésátlag (kg/ha)	összes termés (tonna)	összes terület (ha)
őszi búza	1 038 764	5 062	5 258 570	970 396
őszi árpa	2 180 48	4 994	1 088 921	238 301
tritikále	1 294 92	4 096	530 407	112 163

Nemzetközi szimpózium a tritikáléről

Nagyszerű nemzetközi esemény színhelye volt a szegedi Gabonakutató Nonprofit Kft. ez év tavaszán: május 23 és 27. között a nagy múltú hazai agrár-kutatóintézet adott otthont a 9. nemzetközi tritikálé szimpóziumnak.

Ismeretes, hogy kedvező természeti tulajdonságainak és kiváló beltartalmi értékeinek köszönhetően egyre nagyobb figyelem fordul a gabonánövény felé, s nemcsak a takarmányozásban, hanem a humán ételmezésben is. A tritikáléörlemény ugyanis a kedvező rostösszetétele és a magas beltartalmi értékei eredményeként élelmiszer-ipari célokra is jól alkalmazható.

Amint Bóna Lajostól, az intézet igazgatójától és a konferencia hazai főszerzőjétől a júniusi búzabemutató során megtudtuk, a világ közel harminc országából érkeztek a résztvevők, akik a tritikálé kutatásával, nemesítésével, vetőmagtermesztésével foglalkoznak. A konferencián több szekcióban folytak az előadások és szakmai viták, így külön-külön fejezetet képezett a nemesítés és biotechnológia, az agronómiai kutatások és a termesztés kérdései, a fiziológiai és stresszkutatás, a tritikálé hasznosítása, valamint az ökonómiai és marketingkérdések.

Nemcsak érdekes, hanem szakmailag is hasznos színtöltő volt a szimpóziumnak a tenyészkerti nap programja, a nemzetközi demonstrációs fajtásor megtekintése. A kutatókat ugyanis az előző évben felkérték, küldjék el vetőmagtégeiket Szegedre, s a tenyészkerti szemlén résztvevők láthatták, hogyan fejlődtek és milyen képet mutattak fajtáik és nemesítési anyagaik az itteni

körülmények között. A Gabonakutató tenyészkertjében mintegy hatvan tritikáléfajta volt látható. A vetés jól sikerült, és a virágzás utáni állapotban lévő genotípusok nagyon szépen mutattak, a körülbelül 1 hektáryi tritikálé bemutató kertben.

Magyarország mindig is élen járt a tritikálével összefüggő kutatásokban és a termesztésében is – folytatta az igazgató. Ötven évvel ezelőtt Kiss Árpád nemesítő állította elő a világon elsőként állami minősítést elnyert tritikáléfajtákat. S mivel ő száz évvel ezelőtt, 1916-ban született, ezért is szentelték ezt a mostani konferenciát az ő és a hajdani élenjáró tritikálékutatók emlékének.

Bár a kezdeti hazai sikerek 1970 után megtorpantak, mert politikai döntés nyomán a KGST-országok tritikálénemesítése Lengyelországba került, a kilencvenes évek első felében a nemesítői munka a szegedi intézetben Bóna Lajos vezetésével újraindult. Mára négy szegedi nemesítésű, több különleges agronómiai tulajdonsággal is jellemezhető GK-tritikáléfajta van a hazai köztermesztésben. Magyarországon évente 130-140 ezer hektáron termesztnek tritikálét, ezzel a búza és az árpa mögött a harmadik legfontosabb gabonaféle lett.

A jövő kilátásairól szólva Bóna Lajos elmondta: – Amikor, körülbelül 25 évvel ezelőtt üzemi méretekben is elindult a tritikálé termesztése, nem gondoltuk volna, hogy vetésterülete napjainkra világszerte 4 millió hektárt fog kitenni. Arra sem igen gondoltunk, hogy egy tipikus európai növényé válik, ám mégis így lett, mivel a termés több mint 85%-át európai termelők állítják elő. Meggyőződésünk, hogy ez a növény a többi kontinensen is nagy jövő előtt áll, mivel különösen alkalmas a gyengébb minőségű talajok hasznosítására, illetve jól illeszthető a kisebb ráfordítás-sal dolgozó, kevésbé intenzív üzemek gazdálkodásába.

amely nagyon jó minőségre képes, és növénykórtani tulajdonságai is kedvezőek. Végül a GK Csillaggal zárta a sort, amely nagy termőképességű, kiváló minőségű és jó alkalmazkodóképességű fajta lévén ma a legnépszerűbb a fajtapalettán.

Az őszi kalászos újdonságok között említette a korai, szálkás és javító minőségű GK Bakony búzafajtát, valamint a középérésű Julidur nevű durumbúzát, amely tulajdonságaiban versenyképes az ismert Bétadurral. A tritikáléfajták között újdonság a GK Maros, amely képességeiben eléri a GK Szemes teljesítményét, de agronómiai szempontból annál kevésbé igényes. Már nem újdonság, de mindenképpen figyelmet érdemel a GK Judy ősziárpa fajta, amely az országos vetésterület alapján ötödik helyen áll, nagy értéke a kiváló alkalmazkodóképessége.

A fajtaajánlatot zárva bemutatta a szegedi kalászosok vetőmag-forgalmának az elmúlt években mért alakulását: a 2009. évhez viszonyítva 2015-ben az Alföldön több mint 40%-os, a Dunántúlon pedig 130%-os volt a forgalmazás növekedése.

Végül egy érdekes kísérleti kezdeményezésről is szólt: a Gabonakutató a BASF-fel és a Yarával együtt az ország 16, magas technológiai szintű gazdálkodást folytató gazdaságában üzemi termesztési kísérleteket állított be annak demonstrálására, hogy az említett közreműködő cégek növényvédelmi, illetve tápanyag-ellátási technológiája mellett, intenzív körülmények között hogyan érhető el a 10 tonna körüli termésátlagok a GK Szilárd, a GK Körös és a GK Csillag fajtákban.

Repcé helyzetkép

A hazai repcetermesztésről és a szegedi repcefajtákról Bácsi János, az intézet területi szaktanácsadója adott rövid áttekintést.

Előljáróban felidézte, hogy mitől is lett a repce az elmúlt két évtizedben a szántóföld sikernövénye. Ebben nagy szerepe volt a biodízelgyártás bevezetésének, s mivel a legnagyobb felhasználó országok nem képesek az önellátásra, ez jelentős exportlehetőséget teremtett Magyarországra is.

Ismeretes, hogy hazánkban évek óta 200 ezer hektár feletti a növény vetésterülete. Az is kedvező, hogy a gabonátúlsúlyos vetésszerkezetbe könnyű beilleszteni a repcét, mivel az jó előveteménye az őszi kalászosoknak. A környező országok közül a legtöbb repcét Ukrajnában (évente változóan, de 800 ezer és 1,4 millió ha között) és Lengyelországban (700-900 ezer ha) termesztik. Csehországban az utóbbi években stabilan 400 ezer ha körül alakul a repceterület, míg Romániában az utóbbi öt évben 100 és 500 ezer ha közötti nagy ingadozások jellemzik termesztését.

A termésátlagok Csehországban a legmagasabbak (4,0 t/ha körül), majd a sort Románia és Ukrajna zárja (2,5 t/ha). Az elmúlt évek hazai területi és termésadatait a 2. táblázatban láthatóan foglalta össze. Hazánkban 2015-ben a legtöbb repcét Jász-Nagykun-Szolnok (20 ezer ha) és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (17 ezer ha) vetették.

A repce piaci helyzete ma is kedvező az európai készletek alacsony szintje miatt, de a kisebb ukrain vetésterület és a vetések gyengébb

állapota is kedvez a hazai termelőknek. A sikeres és gazdaságos repcetermesztés azonban ma már csak magas szintű technológiával és a korszerű hibridek használatával érhető el.

A szakember szemléletes ábrán mutatta be, hogy a hibridek megjelenésével és fokozatos térnyerésével hogyan nőttek a termésátlagok: 2000 előtt, a hagyományos fajtákkal legfeljebb 2 tonnás átlagtermést értek el; 2015-re közel 90%-ot tett ki a hibridek aránya, s 40%-kal nagyobb lett az országos termésátlag. Hangsúlyozta, hogy ez a növekedés nemcsak a hibridek nyújtotta genetikai előnyek köszönhető, hanem az ezek termesztésével együtt járó korszerű, intenzív technológiáknak is.

Rátérve a szegedi repcenemesítés eredményeire, felsorolta a Gabonakutató repcehibridjeinek értékmérő tulajdonságait, így a magas hozamot és termésstabilitást, a kiváló környezeti adaptációs képességet, a szélesebb vetésidő intervallumot, a gyors őszi fejlődést és a gyors regenerálódást tavasszal, az erős stressztoleranciát, a kiváló olajminőséget (alacsony glükoszínolát szint), a jó műtrágya-reakciót és a kiemelkedően jó szárszilárdságot, állóképességet. Majd részletesen bemutatta az intézet fajtáit: a hibridek közül a kiváló télállósággal jellemezhető középérésű *GK Csengét* és a nagyon jó alkalmazkodóképességű, szintén középérésű *GK Rékát*, továbbá az ugyancsak az említett kedvező tulajdonságokkal rendelkező *GK Gabriella* fajtarepcét. Mint mondta, ezeket nemcsak itthon, hanem Ukrajnában, Oroszországban és Iránban is ismerik és termesztik.

Összegzésképpen hangsúlyozta, hogy a sikeres repcetermesztés csak igényes technológiával valósítható

2. táblázat.

A repce termőterület változása (2013-2016)

	összes terület (ha)	termésátlag (kg/ha)	összes termés (tonna)
2013	190 718	2 690	510 553
2014	216 000	3 270	659 232
2015	206 674	2 630	516 686
2016	235 962		

meg, amibe egyaránt beletartozik a jó területválasztás, a megfelelő arányú NPK-tápanyagellátás, valamint a regulátorok, a fungicidek és a levéltrágyák okszerű használata.

A kalászosok vetőmag-előállításáról

A hazai vetőmag-előállítások helyzetéről **Polgár Gábor**, a Vetőmag Szövetség ügyvezető igazgatója tartott előadást.

2015-ben az országos vetőmag-szaporító terület 107 ezer hektárt tett ki, ami kevesebb az előző évinél (138 ezer ha), s ami az őszi búza és a hibrid kukorica szaporítások csökkenésének tudható be. Ugyanakkor a fémzárolt vetőmagtétel számát és mennyiségét (300 ezer t felett) örömdetesen növekedett.

A fajtalistákon regisztrált fajták száma igen sok; őszi búzából 2016-ban a Nemzeti Fajtajegyzékben regisztrált fajták száma 171, míg a Közöségi Fajtakatalógusban 2297 fajta szerepel.

Az őszi búza vetőmag-szaporítások területe tavaly a mélypontra süllyedt: 23 501 hektárt tett ki, és gyakorlatilag ugyanezen a szinten áll 2016-ban is. Ennek ellenére a fémzárolt mennyiség a 92 ezer tonnát is meghaladta.

Az előadó emlékeztetett arra, hogy az EU-csatlakozás évében, 2004-ben

a szaporítóterület 54 ezer ha, míg a fémzárolt vetőmag mennyisége 157 ezer t volt. Jelenleg a Nemzeti Fajtajegyzéken szereplő búzafajták 54%-a magyar, de jelentős az osztrák (19%), a francia (10%) és a német fajták (9%) aránya is. A vetőmag-előállításokban 70 magyar búzafajtát, 39 franciát, 25 osztrák és 20 német fajtát szaporítottak, de ezenkívül kisebb számban más eredetű fajták is szerepeltek a palletán. A vetőmag-szaporításokban az elmúlt több mint tíz évben fokozatosan megnőtt a külföldi fajták területi aránya: míg 2003-ban 80:20 volt a hazai és külföldi fajták területi aránya, 2015-ben ez 54,5:45,5-re módosult.

Érdekes képet mutat a vetőmag-előállításokban szereplő első 12 őszi búzafajta sorrendje az elmúlt három évben (3. táblázat). A külföldi fajták térhódítása itt is látható.

Az előadó szót a kalászosok csökkenő vetőmag-felújítási arányáról is. Őszi búzában 2008-ban ennek mértéke 32,9% volt, ami 2015-re 24,9%-ra esett vissza. Hasonlóan jelentős a visszaesés a durum búzában és az őszi árpánál is, míg a rozs és a tritikálé esetében növekedés tapasztalható: előbbinél 5,5-ről 11,7%-ra, utóbbinál 12-ről 21,4%-ra.

Végül felhívta a figyelmet a GOSZ és a VSZT által közösen végzett búza és kukorica posztregisztrációs fajtakísérletekre, amelyeket a 2015/16. évi szezonban már tizedik alkalommal állítottak be, s amelyek a teljesítménymérés mellett évről évre újabb szakmai elemekkel, értékelési szempontokkal bővülnek. Jelentőségük abban rejlik, hogy a termesztésbe került új fajták gyakorlatban nyújtott 'tudásáról' tájékoztatnak.

Az előadások után **Cseuz László** vezetésével került sor a szabadföldi bemutatóra, ahol a szegedi nemesítésű kalászos és repcefajtákkal „élőben is találkozhattak” a résztvevők, szakszerű tájékoztatást kapva tulajdonságaikról, termesztési értékeikről.

3. táblázat.

Őszibúza-fajtaarányok a vetőmag-előállításokban (2014-2016)

2016	2015	2014	fajta	2014	2015	2016
1.	3.	12.	Mv Nádor	2,2	5,87	8,05
2.	1.	1.	GK Csillag	9,2	6,68	7,07
3.	2.	2.	Mv Kolo	6,6	6,11	4,15
4.	11.	60.	Kalahari	0,41	2,14	3,89
5.	4.	3.	GK Békés	6,6	4,07	2,96
6.	9.	11.	Lukullus	2,4	2,78	2,71
7.	17.	15.	Mulan	1,7	1,67	2,39
8.	14.	23.	Altigo	1,13	1,85	2,24
9.	7.	4.	Mv Kolompos	3,7	2,96	2,19
10.	35.	110.	SY Moisson	0,09	0,79	2,18
11.	8.	7.	Antonius	3	2,9	2,12
12.	12.	41	Cellule	0,57	2,03	2,03